

Грицик Н. М.,

студентка II курсу ОКР “магістр”,

Житомирського державного технологічного університету

Замула І. В., д.е.н., проф., науковий керівник

ВИНИКНЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Вченими доведено, що взаємодія суспільства і природи завжди супроводжується інтенсифікацією, залученням досить великого обсягу енергії, речовини та інформації до даної взаємодії. Про це. Також свідчать і зміни напряму взаємодії від вагомого впливу природи на ранніх етапах антропогенезу до не менш вагомого впливу людини. Тому, існують різні підходи, щодо періодизації процесу взаємодії природи та людини. Отже за ступенем залучення енергії, речовини та інформації до природокористування можна виділити чотири етапи антропогенезу:

1. Людина здійснює виробничий процес шляхом перетворення власної енергії та природної речовини.
2. Розширення та вдосконалення виробничого процесу, який здійснюється шляхом перетворення енергії, а також вдосконалення засобів виробництва.
3. Початок науково-технічної революції та залучення до виробничого процесу інформації.
4. Не має бути обмежень щодо взаємодії людини та навколишнього природного середовища. Це супроводжується запровадженням штучного регулювання біологічних процесів.

Досить тривалим у всій історії людства був перший етап, зовсім незначним та найменш тривалим був третій етап. На сьогоднішній день потрібно розробити план для розумного керування людиною природними процесами, в ньому потрібно обов'язково знайти баланс між інтенсивним природокористуванням та збереженням природи.

Також, одним із цікавих процесів виникнення сталого розвитку є розгляд еволюції антропогенезу, при виникненні кризових ситуацій у природокористуванні та їх подоланні. Людство подолало досить багато етапів розвитку, наводимо лише самі основні:

- Людина впливала на біосферу лише як звичайний біологічний вид;
- Зміна екосистем шляхом випасу худоби, прискорення росту трав через їх випалювання;
- Вагомий вплив на природу, який призвів до перетворення частини екосистем за допомогою оранки земель, широкої вирубки лісів.

Глобальні екологічні та соціальні проблем мали важливе значення, тому була необхідність розробляти необхідні механізми. Тому, у 1982 р. було прийнято Всесвітню хартію природи, в якій було зазначено п'ять основних принципів охорони природи та покладено відповідальність на держави та міжнародні організації. Також було створено Міжнародну комісію з навколишнього середовища і розвитку. До основних завдань цієї Комісії входила розробка принципів, індикаторів сталого розвитку та вагомій еколого-економічної програми дій.

У 1987 р. у доповіді «Наше спільне майбутнє» вперше було сформульовано визначення терміну «сталий розвиток» в сучасному його розумінні. Також було висунуто нову концепцію сталого розвитку засновану на необмеженому економічному зростанні. Отже, сталий розвиток – це розвиток, який задовольняє потреби сучасних поколінь, проте не ставить під загрозу спроможність майбутніх поколінь задовольняти свої особисті потреби.

Конференція ООН у Ріо-де-Жанейро у 1992 р. стала основною подією щодо сталого розвитку. У ній взяли участь представники 179 країн світу та представники неурядових організацій і ділових кіл світу. На конференції було прийнято п'ять підсумкових документів, а саме: Декларація Ріо-де-Жанейро щодо навколишнього середовища та розвитку; Рамкова конвенція ООН щодо змін клімату; Agenda 21; Конвенція щодо збереження біологічної різноманітності та Декларація щодо напряму розвитку, охорони та використання лісів.

Документ «Agenda 21» мав програмний характер, він охоплював 40 розділів з характеристикою програм діяльності країн світу, які були спрямовані на забезпечення сталого розвитку на регіональному та локальному рівнях. Понад 180 країн, враховуючи і Україну підписали Рамкову конвенцію ООН щодо змін клімату. Цей документ набув чинності через 18 місяців, тобто 21 березня 1994 р. У ньому були визначені основні засади, цілі, інститути та процедури щодо дій, спрямованих проти змін клімату.

У формуванні механізмів реалізації цілей сталого розвитку значну роль відіграв і 2000 р., коли у Нью-Йорку відбувся Саміт тисячоліття, на якому ООН прийняла програму по боротьбі з бідністю та за забезпечення загального підвищення рівня життя.